

Zhvillimet e fundit në jurisprudencën e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut për lirinë e shprehjes

Freedom of expression and freedom of the media

<http://horizontal-facility-eu.coe.int>

<https://www.coe.int/en/web/freedom-expression>

Financuar
nga Bashkimi Evropian
dhe Këshilli i Evropës

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Zbatohet
nga Këshilli i Evropës

Buletini Nr. 3
Zhvillimet më të fundit të jurisprudencës
së Gjykatës Evropiane të të Drejtave
të Njeriut lidhur me Lirinë e Shprehjes

Autor: Velimir Delovski
Redaktore e versionit shqip
të Buletinit të dytë: Mirela P. Bogdani.

Ky buletini u përgatit në kuadër të Programit të Përbashkët të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës "Instrumenti Horizontal për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë 2019–2022", dhe projektit të tij mbi "Lirinë e Shprehjes dhe të Medias në Evropën Juglindore (JUFREX)".

© Këshilli i Evropës, tetor 2021.

Të gjitha të drejtat e rezervuara. Licencuar për Bashkimin Evropian. Asnjë pjesë e këtij publikimi nuk mund të përkthehet, të riprodhohet apo të transmetohet, në asnjë formë dhe me asnjë mjet, elektronik (CD-Rom, Internet, etj.) apo mekanik, duke përfshirë fotokopjimin, regjistrimin dhe çfarëdolloj sistemi për ruajtjen apo rinxjerrjen e informacionit, pa lejen paraprake me shkrim nga Drejtoria e Komunikimeve (F-67075 Strasburg Cedex ose publishing@coe.int).

Ky dokument është prodhuar me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës. Pikëpamjet e shprehura këtu janë përgjegjësi e autorit dhe nuk mund të merren në asnjë mënyrë si pasqyrim i mendimit zyrtar të asnjërës palë.

Tabela e Përmbajtjes

HYRJE	5
PËRMBLEDHJE E ÇËSHTJEVE MË TË RËNDËSISHME TË LIRISË SË SHPREHJES	6
<i>Handzhiyski kundër Bullgarisë, vendimi i datës 6 prill 2021, aplikimi nr. 10783/14</i>	6
<i>Gachechiladze kundër Gjeorgjisë, vendimi i 22 korrikut 2021, kërkesa nr. 2591/19</i>	7
<i>Sedletska kundër Ukrainës, vendimi i 1 prillit 2021, kërkesa nr. 42634/18</i>	9
<i>Yuriy Chumak kundër Ukrainës, vendim i 18 marsit 2021, Aplikimi nr. 23897/10</i>	10
<i>Kilin kundër Rosisë, vendimi i 11 majit 2021, aplikimi nr. 10271/12</i>	12
<i>Amaghlobeli dhe të tjerët kundër Gjeorgjisë, vendim i 20 majit 2021, aplikimi nr. 41192/11</i>	13
ANALIZA E THELLUAR E ÇËSHTJEVE TË PËRZGJEDHURA	15
<i>Big Brother Watch dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar [GC], vendimi i 25 majit 2021, aplikimi nr. 58170/13, 62322/14 dhe 24960/15</i>	15
<i>Budinova dhe Chaprazov kundër Bullgarisë, vendim i 16 shkurtit 2021, aplikimi nr. 12567/13 dhe Behar dhe Gutman kundër Bullgarisë, vendim i 16 shkurtit 2021, aplikimi nr. 29335/13</i>	18
<i>OOO Informatsionnoye Agentstvo Tambov-Inform kundër Rosisë, vendim i 18 majit 2021, aplikimi nr. 43351/12</i>	21

Hyrje

Ky buletin përgatitet në kuadër të iniciativës së përbashkët të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës “Instrumenti Horizontal për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë 2019–2022” dhe projektit të tij me temë “**Liria e shprehjes dhe e mediave në Evropën Juglindore (JUFREX).**”

Për të vazhduar bashkëpunimin me profesionistët ligjorë, certifikimin e trajnerëve nga JUFREX dhe kontributin për përmirësimin e mëtejshëm të njohurive në fushën e lirisë së shprehjes dhe lirisë së mediave, kemi përgatitur këtë buletin si një tjetër mjet që shërben për shkëmbimin e informacionit mbi tendencat dhe zhvillimet e reja në jurisprudencën e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ, Gjykata).

Ndërsa Buletini Nr 1 mbulonte periudhën prill 2019-korrik 2020, dhe Buletini Nr 2 periudhën gusht 2020-janar 2021, ky version sot para jush përfshin disa nga vendimet relevante të shpallura nga shkurt 2021-korrik 2021.

Në periudhën e analizuar (Shkurt 2021-Korrik 2021) Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ; Gjykata) ka dhënë një numër të konsiderueshëm vendimesh mbi lirinë e shprehjes dhe mbrojtjen dhe sigurinë e gazetarëve. Këto vendimesh kanë të bëjnë me fusha të ndryshme të nenit 10 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ; Konventa). Në disa prej tyre, janë referuar edhe nene të tjera të Konventës; ato ose riafirmuan parimet që janë pjesë e praktikës së konsoliduar gjyqësore ose përforcuan dhe qartësuan më tej standardet tashmë të vendosura në këtë fushë.

Në vendimet e përzgjedhura të shtjelluara në këtë Buletin, Gjykata merret me aspektet më të gjera të lirisë së shprehjes, me fokus në zgjerimin e objektit të nenit 10 për të mbuluar edhe protestat jo të dhunshme me performancë të artit, si një manifestim i shprehjes politike; reklama që kontribuon në debatin publik në lidhje me çështjet me interes të përgjithshëm dhe që mund të konsiderohet si në kundërshtim me moralin publik dhe me vlerat fetare; si dhe kufizimet e lirisë së shprehjes online, kur ajo kalon në gjuhë fyese, urrejtjeje dhe nxitje të dhunës.

Kur bëhet fjalë për lirinë e medias, çështjet e paraqitura diskutojnë përgjegjësitë e gazetarëve në ushtrimin e profesionit të tyre gjatë kryerjes së aktiviteteve të grumbullimit të lajmeve; aksesin në informacion mbi çështjet me interes publik dhe dokumentet zyrtare; mbrojtjen e burimeve gazetareske në lidhje me përdorimin e teknologjive të mbikëqyrjes dhe në operacionet e mbikëqyrjes masive, në veçanti; si dhe përfshirjen e mediave në fushatën elektorale online.

Në përgjithësi, rastet e përzgjedhura kanë nënvizuar detyrimin e Shteteve Palë në Konventë për të respektuar standardet e Konventës në përputhje me parimin e subsidiaritetit, ndërsa në disa raste autoriteteve u kërkohet të kontribuojnë në zbatimin kombëtar të Konventës duke marrë masa të përgjithshme për të forcuar kuadrin ligjor ekzistues dhe për të avancuar praktikatat e tyre administrative dhe gjyqësore, me qëllim parandalimin e shfaqjes së shkeljeve të ngjashme të lirisë së shprehjes në të ardhmen.

Në pjesën e parë të këtij Buletini, do t’ju jepet një përshkrim i shkurtër i gjashtë çështjeve të përzgjedhura, ndërsa një analizë e thelluar e katër çështjeve të tjera, vendimtare, ofrohet në pjesën e tij të dytë.

Përmbledhje e çështjeve më të rëndësishme të lirisë së shprehjes

Handzhiyski kundër Bullgarisë, vendimi i datës 6 prill 2021, aplikimi nr. 10783/14

Rrethanat e çështjes

Kërkuesi, një politikan i opozitës lokale, u dënua për huliganizëm dhe u gjosit për vendosjen e aksesorëve të Santa Claus, me fjalën “dorëheqje” në një statujë të z. Dimitar Blagoev. Z. Blagoev ishte themeluesi i Partisë Social-Demokratike që kishte funksionuar gjatë regjimit komunist, pasardhëse e së cilës ishte Partia Socialiste Bullgare, e cila siguroi mbështetjen kryesore parlamentare për Qeverinë në pushtet. Ky akt ndodhi në ditën e Krishtlindjeve në vitin 2013, në kontekstin e protestave antiqeveritare mbarëkombëtare. Statuja e Blagoev ishte pikturuar më përpara nga persona të pidentifikuar me ngjyrë të kuqe dhe të bardhë në mënyrë që të ngjante me Santa Claus dhe përsipër kishin shkruar “Atë Frosti”.

Ankuesi u ankua para GJEDNJ-së se dënimi i tij nga gjykatat vendase përbënte shkelje të nenit 10 të Konventës.

Arsyetimi i gjykatës

Gjkata e hodhi poshtë parashtrimin e Qeverisë se ankuesi nuk kishte pësuar ndonjë disavantazh të rëndësishëm, duke u shprehur se megjithëse gjoba e vendosur ndaj tij nuk ishte e natyrës penale, vlera e saj kishte qenë mjaft modeste dhe nuk kishte asnjë indicie se ajo kishte çuar në ndonjë pasojë negative serioze për

të; kjo për të ishte çështje parimi. Për më tepër, ankesa e tij ishte kthyer në çështje me rëndësi të përgjithshme, e lidhur me faktin nëse një protestë politike e kryer në mënyrën e zgjedhur nga kërkuesi mund të përbënte një ushtrim legjitim të së drejtës për lirinë e shprehjes. Përveç kësaj, kjo çështje dukej se kishte marrë mbulim të gjerë mediatik dhe kishte shkaktuar një debat publik në Bullgari.

Sjellja që kishte çuar në dënimin e kërkuesit ishte konsideruar nga Gjykata si një shprehje që binte në objektin e Nenit 10 § 1, si një akt simbolik përmes të cilit ankuesi kishte kërkuar të përfshihej në protestë politike dhe të “shpërndante” idetë e tij” për qeverinë dhe për partinë politike që e kishte mbështetur atë. Prandaj, ai kishte çuar në cënimin e lirisë së tij të shprehjes të parashikuar me ligj dhe që kishte qëllimin legjitim të mbrojtjes së të drejtave të personave të tjerë, kalimtarëve që mund të ishin fyer. Megjithatë, nuk kishte asnjë të dhënë se kishte pasur ndonjë rrezik ndaj sigurisë publike, pasi veprimet e ankuesit kishin qenë plotësisht paqësore dhe nuk kishte mundësi të shkaktonin shqetësime publike.

Sa i përket proporcionalitetit, sanksioni i vendosur ndaj kërkuesit kishte qenë më i buti i mundshëm, duke konsistuar vetëm në një gjobë administrative ekuivalente me 51 euro, të cilën kërkuesi kishte qenë në gjendje ta paguante pothuajse menjëherë dhe me sa duket pa ndonjë vështirësi. Për më tepër, kjo gjobë nuk ishte regjistruar në dosjen e tij penale.

GJEDNJ-ja vlerësoi se megjithëse masat e ndërmarra për të shmangur kryerjen e akteve që mund të shkatërrojnë monumentet ose të dëmtojnë pamjen e tyre fizike mund të jenë të ne-

vojshme në një shoqëri demokratike, ankuesi nuk kishte vepruar dhunshëm dhe nuk e kishte shkatërruar fizikisht monumentin në asnjë lloj mënyre. Më pas, ajo kishte trajtuar disa faktorë që duhen marrë parasysh në vlerësimin e shkeljes: natyra e saktë e aktit, qëllimi i tij, mesazhi që kërkohet të përcillet prej tij, si dhe rëndësia shoqërore e monumentit. Në rrethanat e veçanta të çështjes, Gjykata vendosi se qëllimi i ankuesit ishte të protestonte kundër qeverisë dhe partisë politike që e kishte mbështetur atë dhe jo të dënonte rolin historik të Blagoev apo të shprehte përbuzje ndaj tij. Ai thjesht e përdori monumentin si një simbol të partisë politike që ai kishte dashur të kritikonte.

Si rezultat, shkelja nuk ishte konsideruar e nevojshme në një shoqëri demokratike, pavarësisht marzhit të vlerësimit që gëzonin autoritetet kombëtare në këtë fushë.

Shënim: Ky gjykim konfirmon edhe një herë se mbrojtja e Nenit 10 mbulon jo vetëm thelbin e ideve dhe informacionit të shprehur, por edhe formën në të cilën ato përcillen ([Oberschlick kundër Austrisë \(nr. 1\)](#), vendim i datës 23 maj 1991, kërkesa nr. 11662/85, § 57; [Animal Defenders International kundër Mbretërisë së Bashkuar](#) [GC/Dhoma e Madhe], vendim i datës 22 prill 2013, kërkesa nr. 48876/08, § 100), si dhe sjelljen ekspresive që trondit, ofendon ose shqetëson, e cila gjithashtu mbrohet nga neni 10 ([Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar](#), vendim i datës 7 dhjetor 1976, kërkesa nr. 5493/72, § 49).

Rasti mund të konsiderohet gjithashtu një vazhdim i praktikës gjyqësore të mëparshme për shprehjen që kishte elemente të satirës dhe protestës politike që përfshinte akte kundër statujave, monumenteve dhe vendeve të shenjta si një mënyrë e zakonshme për të shprehur pakënaqësinë, mosdakordësinë dhe mospranimin e ideve politike që ata përfaqësojnë ([Mariya Alekhina dhe të tjerët kundër Rusisë](#), vendim i datës 17 korrik 2018, kërkesa nr. 38004/12, e njohur gjithashtu si çështja Pussy Riot; [Murat Vural kundër Turqisë](#), vendim i 21 tetorit 2014, kërkesa nr. 9540/07; dhe [Tatár dhe Fáber kundër Hungarisë](#), vendim i 12 qershorit 2012, kërkesa nr. 26005/08 dhe 26160/08). Në të gjitha rastet e lartpërmendu-

ra, Gjykata u përqendrua në domosdoshmërinë e vendosjes së sanksioneve penale, ndërkohë që ishte hera e parë që në rastin konkret Gjykata vendosi kritere për një vlerësim me nuanca sanksionesh jo-penale.

Në të vërtetë, ky vendim zgjeron fushën e lirisë së shprehjes për të siguruar mbrojtjen e shfaqjeve artistike jo të dhunshme që synojnë monumentet, për sa kohë që shfaqje të tilla nuk shkaktojnë dëme në monumente të veçanta.

[Gachechiladze kundër Gjeorgjisë, vendimi i 22 korrikut 2021, kërkesa nr. 2591/19](#)

Rrethanat e çështjes

Kërkuesja, një sipërmarrëse individuale, kishte prodhuar prezervativë me dizeno të ndryshme në paketim, për t'i shitur në internet dhe përmes makinerive shitëse. Katër nga modelet e saj u bënë subjekt i procedurave të kundërvajtjeve administrative, ku ajo u gjobit dhe u urdhërua të ndalonte përdorimin dhe shpërndarjen e modeleve përkatëse dhe të bënte tërheqjen e produktit që ndërkohë ishte shpërndarë, me argumentin se ato përbënin reklamë joetike sipas Aktit të Reklamimit.

Gjykata e Qytetit në Tbilisi u shpreh se reklammat shkelnin normat e pranuar universale njerëzore dhe etike dhe shkelnin simbolet fetare, thesaret dhe monumentet kombëtare dhe historike. Gjykata e Apelit në Tbilisi la në fuqi vendimin e gjykatës më të ulët, duke u shprehur se ankuesja nuk kishte arritur të paraqiste ndonjë dëshmi që vërtetonte se ajo i kishte prodhuar prezervativët jo për qëllime komerciale, por për të rritur ndërgjegjësimin për çështje të rëndësishme për shoqërinë. Ai vuri në dukje se në Gjeorgji përshkrimi i figurave dhe simboleve fetare në sende të një natyre seksuale – prezervativë – do të ishte perceptuar si një veprim që binte në kundërshtim me moralin publik dhe si një fyerje ndaj fesë dhe simboleve fetare që do t'i drejtoheshin një pjese të madhe të shoqërisë.

Më pas, kërkesja kishte paraqitur një kërkesë para GJEDNJ-së, duke u ankuar se kishte pasur një shkelje të pajustificuar të së drejtës së saj të lirisë së shprehjes sipas nenit 10 të KEDNJ-së.

Arsyetime i gjykatës

Që në fillim, Gjykata e hodhi poshtë kundërshtimin paraprak të Qeverisë se kërkesja nuk kishte pësuar ndonjë disavantazh të konsiderueshëm, pasi kishte trajtuar se çfarë mund të rrezikonte ajo realisht. Edhe pse gjopa prej përafërsisht 165 eurosh nuk dukej veçanërisht e rëndë, ajo kishte pohuar se kishte pësuar edhe humbje të të ardhurave dhe se ishte ndaluar t'i përdorte ato modele në të ardhmen. Si rezultat, masat e kundërshtuara kishin qenë të një natyre dhe shkalle të tillë që, potencialisht, mund të kishin bërë që ajo të pësonte një ndikim të rëndësishëm financiar.

Duke supozuar se masat e kundërshtuara ishin të bazuara në të drejtën e brendshme, Gjykata pranoi se ndërhyrja ishte bërë për përmbushjen e qëllimit legjitim të mbrojtjes së të drejtave fetare të të tjerëve dhe/ose mbrojtjes së moralit publik.

Ndryshe nga gjykatat vendase, Gjykata çmoi se "shprehja" e kërkesit nuk mund të trajtohej si e bërë vetëm në një kontekst tregtar, pasi dukej se kishte për qëllim fillimin dhe/ose kontributin në një debat publik në lidhje me çështje të ndryshme me interes të përgjithshëm dhe në fakt, objektivi i deklaruar i markës kishte qenë shkatërrimi i stereotipeve dhe "dhënia e ndihmës për të kuptuar si duhet seksin dhe seksualitetin."

Lidhur me dizenjon e parë, e cila i referohej një ish-sundimtareje të Gjeorgjisë, e cila ishte kanonizuar si shenjtore, Gjykata vendosi se kanonizimi i një figure publike nuk mund të përjashtonte në vetvete vënien në diskutim të personit të tij ose të saj në një debat publik. Ajo gjithashtu vuri në dukje mungesën e argumenteve bindëse të ngritura nga kërkesi ose si përdorimi i atij personi në paketimin e prezervativëve kishte filluar ose kishte kontribuar në ndonjë debat publik për një çështje me interes të përgjithshëm. Si rezultat, ishte e vështirë për Gjykatën të pranonte se autoritetet vendase kishin gabuar në konstatimin

se ajo dizenjo mund të shihej si një fyerje e paarsyeshme e objektit të nderit të gjeorgjianëve që i përkisnin besimit të krishterë ortodoks.

Sa u përket tre modeleve të tjera, arsyet e paraqitura nga gjykatat vendase nuk ishin relevante dhe të mjaftueshme për të justifikuar një ndërhyrje sipas nenit 10 § 2. Megjithëse gjykata e apelit çmoi se imazhi dhe teksti shoqërues i dizenjës së dytë që paraqiste një fytyrë pande dhe i referohej një dite të shenjtë të krishterë përbën-te fyerje të pajustificueshme të stilit të jetës së praktikuesve të krishterëve ortodoksë dhe të mësimëve fetare që marrëdhëniet seksuale duhet të shmangen gjatë agjërimit gjatë festave fetare, ai dizajn thjesht përsëriste një pjesë të njohur në masë të shprehjes artistike para-ekzistuese nga një grup anonim i quajtur Panda dhe dukej se përbënte kritikë ndaj ideve të ndryshme, duke përfshirë edhe ato që lidheshin me mësimet dhe praktikat fetare. Argumenti i ankuesit në lidhje me mungesën e ndonjë konotacioni fetar në dizenjon e tretë ku paraqitej dora e majtë e një gruaje me një prezervativ të vendosur mbi dy gishta të ngritur nuk ishte adresuar nga gjykatat vendase. Po kështu, kishte mbetur e paqartë pse ata kishin konsideruar se imazhi i një kurore të bërë me sa duket në një prezervativ me një mbishkrim që i referohej një ngjarjeje historike të paraqitur në modelin e katërt mund të futej te përkufizimi i reklamës joetike, dhe as nuk ishte shpjeguar nëse kishte ekzistuar ndonjë "nevojë e ngutshme shoqërore" për ta kufizuar përhapjen e saj.

Në fund, Gjykata kishte arritur në përfundimin se pretendimi i dukshëm në vendimet e gjykatave vendase se pikëpamjet mbi etikën e anëtarëve të Kishës Ortodokse Gjeorgjiane kishin përparësi në balancimin e vlerave të ndryshme të mbrojtura sipas Konventës dhe Kushtetutës së Gjeorgjisë, ishin kundër pikëpamjeve të Gjykatës Kushtetuese dhe në kundërshtim me standardet përkatëse ndërkombëtare.

Shënim: Ky vendim është mjaft i rëndësishëm për disa arsye. Para së gjithash, ai përsërit se ka pak hapësirë në kuadrin e Nenit 10 § 2 për kufizime të debateve mbi çështje me interes publik. Së dyti, ai e bën të qartë se në kontekstin e besimeve fetare, ushtrimi i lirisë së shprehjes mbart

me vete detyra dhe përgjegjësi për të siguruar gëzimin paqësor të lirive fetare, duke përfshirë edhe detyrën e shmangies sa më shumë të jetë e mundur të një shprehjeje që, sa u përket objekteve të kultit (adhurimit) është ofenduese në mënyrë të pajustikueshme për të tjerët dhe profane. Së treti, ai përcjell një mesazh të fortë se në një shoqëri demokratike pluraliste ata që kanë zgjedhur të ushtrojnë lirinë për të shfaqur fenë e tyre duhet të tolerojnë dhe të pranojnë mohimin e besimeve të tyre fetare nga të tjerët, përfshirë madje edhe përhapjen e doktrinave armiqësore ndaj besimit të tyre nga të tjerët.

Sedletska kundër Ukrainës, vendimi i 1 prillit 2021, kërkesa nr. 42634/18

Rrethanat e çështjes

Kjo çështje kishte të bënte me një autorizim gjyqësor që u ishte dhënë autoritetve hetimore për të hyrë në të dhënat e komunikimit me telefon celular të kërkueses, një gazetare investigative në Radio Evropa e Lirë/Radio Liberty, të cilat mund të çonin në informacione për burimet e saj gazetareske.

Kërkuësja supozohet se kishte qenë e pranishme në takimin e mbyllur me S., kreun e Byrosë Kombëtare të Antikorrupsionit, gjatë të cilit ai kishte zbuluar informacione konfidenciale në lidhje me disa hetime penale në proces, duke përfshirë edhe informacione për një hetim të nisur kundër një prokurori, K. Në fund të vitit 2017, kërkuësja ishte thirrur për t'u marrë në pyetje gjatë procedimit penal të filluar kundër S. për shkelje të privatësisë dhe për zbulim të informacioneve konfidenciale. Ajo konfirmoi se kishte komunikuar me S., por nuk kishte pranuar t'u përgjigjej pyetjeve në lidhje me takimin e supozuar me S., duke pretenduar se, sipas nenit 65 të Kodit të Procedurës Penale, ajo nuk mund të intervistohet si dëshmitare nëse kjo do të çonte në identifikimin e burimeve të saj gazetareske.

Më 27 gusht 2018, një gjyqtar investigativ i Gjykatës së Rrethit lëshoi një urdhër që autorizonte mbledhjen e të dhënave të kërkuara nga hetue-

si i Zyrës së Prokurorit të Përgjithshëm. Kërkuësja e kishte kundërshtuar urdhrin dhe kishte kërkuar pezullimin e tij para Gjykatës së Apelit të Qytetit në Kiev, e cila e kishte prishur urdhrin e Gjykatës së Rrethit dhe kishte nxjerrë një urdhër të ri që autorizonte aksesin ekskluzivisht në të dhënat në lidhje me datat dhe kohën e pranisë së telefonit celular të kërkueses në gjashtë rrugë dhe vende të specifikuar në Kiev. Të dy urdhrat kishin të bënin me një periudhë gjashtëmbëdhjetë mujore.

Duke u mbështetur veçanërisht në nenet 10 dhe 13 të Konventës, kërkuësja ishte ankuar për një ndërhyrje të pajustificuar në mbrojtjen e burimeve gazetareske dhe për mungesën e mjeteve juridike efektive dhe kërkoi marrjen e masave të përkohshme.

Arsyetimi i gjykatës

Pas një shqyrtim të plotë të çështjes sipas nenit 10, Gjykata vlerësoi se nuk ishte e nevojshme të adresohet ankesa e kërkueses sipas nenit 13.

Gjykata pranoi se ndërhyrja në fjalë ishte bërë me qëllimin legjitim të parandalimit të krimit dhe mbrojtjes së reputacionit ose të drejtave të personave të tjerë të listuar në nenin 10 § 2 të Konventës.

Në vlerësimin nëse kjo ndërhyrje kishte qenë e parashikuar me ligj, Gjykata vuri në dukje se ajo kishte një bazë në të drejtën vendase, veçanërisht nenin 163 të Kodit të Procedurës Penale. Kur shqyrtoi nëse ndërhyrja ishte e nevojshme në një shoqëri demokratike, Gjykata vuri në dukje se urdhri fillestar i Gjykatës së Rrethit i 27 gushtit 2018 e kishte autorizuar prokurorinë që të mblidhte një gamë të gjerë të dhënash të komunikimeve të mbrojtura të kërkueses në lidhje me kontaktet e saj personale dhe profesionale gjatë një periudhe gjashtëmbëdhjetë mujore. Kjo ndoshta mund të përfshinte informacione të identifikueshme në lidhje me burimet konfidenciale të kërkueses, të cilat nuk kishin lidhje me procedimet penale kundër S., duke paraqitur kështu një rrezik më të madh të dëmtimit të interesave të mbrojtura nga Neni 10, pasi fokusi i punës së kërkueses si gazetare ishte hetimi i korrupsionit të profilit të

lartë. Për më tepër, urdhri nuk përmbante garanci që përjashtonin mundësinë që informacioni i marrë mund të përdorej potencialisht për qëllime që nuk lidheshin me hetimin penal në lidhje me S. Rrjedhimisht, qëllimi i tij ishte jashtëzakonisht joproporcional me qëllimet legjitime të hetimit të një rrjedhjeje të supozuar të informacionit të klasifikuar nga S. Edhe pse autorizimi i ri i datës 18 shtator 2018 për të aksesuar të dhëna kufizohej në thelb në mbledhjen e të dhënave të vendndodhjes së saj që mund të minimizonin kërcënimin për identifikimin e burimeve të kërkueses që nuk kishin lidhje me procedimet kundër S., vetë S. u trajtua nga organi i akuzës si një burim gazetaresk, të cilin kërkuesja e kishte takuar për t'u pajisur me informacione konfidenciale që lidheshin me aktivitetin e saj si gazetareske investigative.

Në vlerësimin e Gjykatës, Gjykata e Apelit nuk kishte arritur: të tregonte pse interesi për marrjen e të dhënave të gjeolokacionit (vend-ndodhjes) të kërkueses ishte i një natyre jetike për luftën ndaj krimeve të rënda; të konstatonte nëse nuk kishte masa alternative të arsyeshme për marrjen e informacionit të kërkuar, dhe; të demonstronte se interesi legjitim për nxjerrjen e atyre informacioneve e tejkalonte qartë interesin publik për mosnxjerrjen e tyre. Kështu, autorizimi i dhënë nga gjykatat vendase për të aksesuar të dhënat nuk ishte justifikuar me një "kërkesë mbizotëruese për interesin publik" dhe, rrjedhimisht të nevojshme në një shoqëri demokratike, e cila çoi në shkelje të nenit 10 të Konventës.

Para dhënies së vendimit, më 18 shtator 2018, Gjykata miratoi kërkesën e kërkueses për një masë të përkohshme sipas Rregullës 39, duke treguar se Qeveria duhet të marrë masat që autoritetet publike të tërhiqen nga aksesimi i të dhënave të specifikuar në urdhrin e 27 gushtit 2018. Masa e përkohshme u ndërpre me vendimin e dhënë në këtë rast, duke pasur parasysh se autorizimi për të hyrë në të dhënat e komunikimit të kërkuesit kishte skaduar.

Shënim: Ky vendim bazohet në standardet e mishëruara në instrumentet përkatëse ndërkombëtare dhe është një konfirmim i praktikës gjyqësore të vendosur të Gjykatës në lidhje me mbrojtjen e burimeve gazetareske si një nga

gurët e themelit të lirisë së shtypit, pa të cilat burimet mund të hezitojnë t'i japin ndihmë shtypit në informimin e publikut në lidhje me çështjet me interes publik dhe mund të ndikohet negativisht roli jetësor i shtypit për të siguruar informacion të saktë dhe të besueshëm (*Goodwin kundër United Kingdom*, vendimi i 27 marsit 1996, aplikimi nr. 17488/90, § 39, dhe *Sanoma Uitgevers BV kundër Holandës* [GC], vendimi i 14 shtatorit 2010, aplikimi nr. 38224/03, § 50). Në veçanti, duhet nënvizuar se vendimi përfshin mbrojtjen e burimeve gazetareske në të dhënat e gjeolokacionit (vend-ndodhjes) të ruajtura në serverin e një operatori të telefonisë celulare.

Yuriy Chumak kundër Ukrainës, vendim i 18 marsit 2021, Aplikimi nr. 23897/10

Rrethanat e çështjes

Më 5 maj 2005, kërkuesi, një gazetar dhe anëtar i një organizate joqeveritare, i paraqiti një kërkesë me shkrim Presidentit të Ukrainës për informacion në lidhje me praktikën e kufizimeve të paligjshme për të aksesuar (pasur qasje) në aktet normative ligjore.

Në 1 qershor 2006, Sekretariati i Presidentit të Ukrainës kërkoi falje për vonesën në përgjigjen "e shkaktuar nga arsye teknike" dhe informoi kërkuesin se aksesimi në dokumentet ligjore mund të bëhet nëpërmjet Regjistrimit të Unifikuar Shtetëror të Veprave Juridike të administruar nga Ministria e Drejtësisë dhe se certifikata zyrtare e sigurisë ishte e nevojshme për të pasur akses në dokumentet zyrtare që përmbajnë informacion të klasifikuar si sekrete shtetërore ose informacione të tjera konfidenciale, sipas Aktit të Sekreteve Shtetërore.

Nga ana tjetër, Ministria e Drejtësisë nuk pranoi t'i siguronte kërkuesit listën e dokumenteve të Presidentit të Ukrainës me shënimin kufizues "jo për publikim" dhe "jo për printim (shumëfishim)," duke iu referuar statusit të tyre si informacione konfidenciale që nuk i nënshtrohen publikimit, sipas kufizimeve të së drejtës së aksesit në informacion bazuar në nenet 30 dhe 37 të Aktit të Informacionit.

Në shkallën e parë, gjykata kompetente vendase hodhi poshtë kërkesën e ankuesit për të pasur një deklaratë duke vlerësuar se përgjigja e Presidentit përbënte një refuzim i paligjshëm dhe një urdhër gjithashtu për t'i siguruar atij informacionin e kërkuar. Ajo arsyetoi se një informacion i tillë nuk i interesonte atij personalisht dhe, për këtë arsye, nuk ishte i detyrueshëm për ushtrimin e të drejtave dhe interesave të tij.

Ankesat e tij të mëtejshme u refuzuan nga Gjykata Administrative Rajonale e Apelit dhe Gjykata e Lartë Administrative e Ukrainës.

Ankuesi u ankua para GJEDNJ-së sipas nenit 10 të Konventës në lidhje me refuzimin e autoriteteve kombëtare për t'i dhënë atij informacionin që kishte kërkuar.

Arsyetimi i gjykatës

Kur aplikanti kërkoi nga Gjykata të vlerësojë zbatueshmërinë e Nenit 10, ajo vuri në dukje se megjithëse Neni 10 nuk i jep individit të drejtën e aksesit në informacionin e mbajtur nga një autoritet publik dhe as nuk e detyron Qeverinë që t'ia japë këtë informacion individit, një e drejtë ose detyrim i tillë mund të lindë kur aksesit në informacion është i rëndësishëm për ushtrimin e të drejtës së individit për lirinë e shprehjes, në veçanti "lirinë për të marrë dhe për të dhënë informacion," si dhe kur mohimi i informacionit përbën cenim të asaj të drejte ([Magyar Helsinki Bizottság kundër Hungarisë](#) [GC], vendimi i 8 nëntorit 2016, aplikimi nr. 18030/11, § 156).

Për më tepër, ajo u mbështet në kriteret e përcaktuara në çështjen [Magyar Helsinki Bizottság](#): (i) qëllimi i kërkesës për informacion; (ii) natyra e informacionit të kërkuar; (iii) roli i kërkuesit; dhe (iv) nëse informacioni ishte i gatshëm dhe i disponueshëm, për të arritur në përfundimin se ankesa e kërkuesit nuk ishte as e pabazuar dhe as e papranueshme për ndonjë arsye tjetër të renditur në nenin 35 të KEDNJ-së, duke pasur parasysh se ankuesi ishte gazetar dhe anëtar i një organizata qeveritare për të drejtat e njeriut, ai dëshironte të ushtronte të drejtën për të dhënë informacion mbi një çështje me interes publik dhe kishte kërkuar akses në informacion për këtë qëllim sipas nenit 10 të Konventës.

Refuzimi i aksesit përbënte, pra, një ndërhyrje në të drejtat e kërkuesit sipas atij neni.

Në gjykimin e çështjes, Gjykata vuri në dukje se as autoritetet administrative dhe as gjykatat nuk e kishin trajtuar çështjen kryesore të ngritur nga kërkuesi gjatë gjithë procedurave të brendshme, domethënë paligjshmërinë e përdorimit të shënimeve për përdorim të kufizuar të informacionit (Qeveria deklaroi shprehimisht në vëzhgimet e saj se përdorimi i tyre nuk parashikohej nga legjislacioni kombëtar), as nuk kishin dhënë ndonjë informacion më të detajuar në lidhje me kushtet dhe procedurën për klasifikimin e dokumenteve të veçanta ligjore të kërkuara si konfidenciale.

Gjykata evidentoi mungesën e analizës nga gjykatat vendase të proporcionalitetit të ndërhyrjes, pasi ato nuk kishin adresuar asnjë nga argumentet e ankuesit. Gjetjet e tyre ishin bazuar në një deklaratë të shkurtër se informacioni në fjalë nuk kishte ndonjë ndikim në të drejtat dhe liritë e tij dhe se ai informacion ishte i natyrës konfidenciale. Gjykata konstatoi se autoritetet vendase nuk kishin dhënë arsye relevante dhe të mjaftueshme që mund të justifikonin ndërhyrjen, e cila nuk ishte në përputhje me standardet e mishëruara në nenin 10 të Konventës dhe zbulonte një mosfunksionim procedural ose faj nga ana e autoriteteve dhe gjykatave ukrainase. Prandaj kishte pasur një shkelje të nenit 10 të Konventës.

Shënim: Kjo çështje mbështet parimet e përcaktuara në gjykimin e Dhomës së Madhe në çështjen [Magyar Helsinki Bizottság](#) e cila paraqet një precedent kryesor pasi prezantoi një të drejtë të re të aksesit në informacionin e mbajtur nga autoritetet private.

Për më tepër, ky është një hap përpara në zbatimin e parimeve në zhvillim të vendosura në këtë drejtim, që nënkupton një zgjerim progresiv të fushës së të drejtës për akses në informacion, ku parimet e reja zbatohen në mënyrë retroaktive (prapavepruese) ndaj fakteve që kanë ndodhur kur një e drejtë e tillë nuk ishte njohur akoma nga Gjykata. Së fundmi, në këtë vendim Gjykata përcakton qartë një kërkesë për autoritetet vendase që të japin arsye të tjera shtesë për një gazetar ose publikun e gjerë, pse ndonjë dokument i caktuar ose një grup informacioni i grumbulluar

i lidhur me një grup dokumentesh klasifikohen si sekret, dhe për këtë arsye nuk mund të vihet në dispozicion të publikut.

Kilin kundër Rusisë, vendimi i 11 majit 2021, aplikimi nr. 10271/12

Rrethanat e çështjes

Kërkuesi u dënua për thirrje publike për dhunë dhe përçarje etnike për shkak të materialeve video dhe audio që ai i publikoi përmes një llogarie në rrjetin social online (VKontakte) dhe u dënua për një afat tetëmbëdhjetë muaj burg, i cili u pezullua. Në apel, gjykata e apelit prishi vendimin e gjykatës së shkallës së parë dhe nxori një vendim të ri që konfirmonte dënimin e ankuesit. Ankuesi më pas paraqiti një ankim në gjykatën e kasacionit / Gjykatën Rajonale, i cili u rrëzua.

Ankuesi pretendoi para GJEDNJ-së se dënimi penal kishte shkelur nenin 10 dhe se seanca e apelit në çështjen e tij penale ishte zhvilluar *me dyer të mbyllura* duke shkelur nenin 6 të Konventës.

Arsyetimi i gjykatës

Në fillim, Gjykata hodhi poshtë pretendimin e Qeverisë se ankesa duhej të shpallej e papajtueshme *ratione materiae* duke iu referuar Nenit 17 të Konventës (ndalimi i abuzimit të të drejtave), duke deklaruar se Neni 17 është i zbatueshëm vetëm në rrethana të jashtëzakonshme dhe në raste ekstreme. Në rastet në lidhje me Nenin 10 të Konventës, ajo duhet të përdoret vetëm nëse është menjëherë e qartë se deklaratat e kundërshtuara kanë kërkuar të shmangin këtë Nen nga qëllimi i tij real duke përdorur të drejtën e lirisë së shprehjes për qëllime qartësisht në kundërshtim me vlerat e Konventës (shih [Perinçek kundër Zvicrës](#) [GC], vendimi i 15 tetorit 2005, aplikimi nr. 27510/08, § 114).

Neni 10 (liria e shprehjes): Megjithëse ankuesi kishte mohuar se kishte qenë përdorues i llogarisë përkatëse të rrjetit social dhe pretendoi se përmbajtja e kundërshtuar ishte publikuar nga perso-

na të tjerë, Gjykata vazhdoi me supozimin se kishte pasur një "ndërhyrje" në të drejtën e tij për lirinë e shprehjes, e cila ishte përcaktuar me ligj.

Sa i përket qëllimit legjitim të ndërhyrjes, Gjykata nuk ishte e kënaqur që në këtë çështje kishin dalë si relevante interesat e sigurisë kombëtare, integritetit territorial dhe sigurisë publike. Sidoqoftë, u vlerësua se ndjekja penale e kërkuesit mund të konsiderohej se kishte për qëllim parandalimin e prishjes së rregullit dhe krimit dhe mbrojtjen e "të drejtave të të tjerëve", veçanërisht dinjitetin e njerëzve me etni jo-ruse, sidomos azerbajxhanasve.

Në vlerësimin nëse ndërhyrja kishte "qenë e nevojshme në një shoqëri demokratike," Gjykata mori parasysh faktorë të ndryshëm, duke përfshirë: sfondin social dhe politik në të cilin ishin bërë deklaratat; nëse deklaratat, të para në kontekstin e tyre të drejtpërdrejtë ose më të gjerë, mund të shiheshin si një thirrje direkte ose indirekte për dhunë ose si një justifikim i dhunës, urrejtjes ose intolerancës; mënyra se si ishin bërë; dhe aftësinë e tyre për të çuar në pasoja të dëmshme.

Rëndësi e veçantë në analizën e Gjykatës iu kushtua natyrës së përmbajtjes së materialit të kundërshtuar. Në veçanti, u vu re se videoja e kundërshtuar e titulluar *Rusia 88 (Granny)* ishte një "tallje" si një formë e shprehjes artistike dhe komenteve satirike shoqërore. Sidoqoftë, videoja që u prezantua e izoluar nga konteksti i përgjithshëm i filmit dhe e përdorur fillimisht për të demaskuar teknikat e propagandës nacionaliste kishte prodhuar në të vërtetë si efekt nxitjen e urrejtjes dhe dhunës etnike.

Gjykata konstatoi se arsyetimi i gjykatave kombëtare bazuar në synimin kriminal të kërkuesit për të nxitur dhunën duke vendosur përmbajtje të palëve të treta në internet mund të konsiderohej si i rëndësishëm dhe i mjaftueshëm për të justifikuar ndjekjen e tij penale. Duke pasur parasysh natyrën raciste të materialit dhe mungesën e komenteve që do të mund të zbulonin qëndrimin e kërkuesit ndaj një përmbajtje të tillë, gjykatat vendase kishin demonstruar bindshëm se video kishte nxitur mosmarrëveshje etnike dhe, para së gjithash, synimin e qartë të kërkuesit për të shkaktuar aktet përkatëse të urrejtje ose mungesës së tolerancës.

Gjykata nuk kishte arsye të konsideronte se duke e bërë materialin e kundërshtuar të aksesueshëm për përdoruesit e tjerë, kërkuesi kishte kontribuar ose të paktën kishte pasur për qëllim të kontribuonte në çdo debat mbi çështje me interes publik. Edhe sikur vetëm pesëdhjetë njerëz të mund të kishin pasur akses në atë material (kërkuesi nuk duket të ishte përdorues i njohur ose i popullarizuar i mediave sociale, gjë që mund të kishte tërhequr vëmendjen e publikut ndaj materialit dhe kështu të rriste ndikimin e tij potencialisht të dëmshëm), Gjykata nuk përjashtoi që ndarja e përmbajtjes në një mënyrë të tillë brenda një grupi personash me mendësi të njëjtë në internet mund të kishte si efekt përforcimin dhe radikalizimin e ideve të tyre pa u ekspozuar ndaj ndonjë diskutimi kritik ose pikëpamjesh të ndryshme.

Gjykata gjithashtu mori parasysh natyrën dhe ashpërsinë e dënimeve të vendosura që ishin konsideruar proporcionale në rrethanat specifike, para se të arrinte në përfundimin se nuk kishte shkelje të nenit 10 të KEDNJ-së.

Neni 6 (e drejta për gjykim të drejtë): Gjykata vërejt se nuk ishte demonstruar që vendimi për mbajtjen e seancës së gjykimit në apel *me dyer të mbyllura* kishte qenë rreptësisht e detyrueshme në rrethanat e çështjes në fjalë dhe se përjashtimi i shtypit dhe publikut nga seanca e gjykimit në gjykimin në apel nuk ishte justifikuar. Gjykata e apelit nuk kishte vënë në dukje ndonjë element faktik ose argument ligjor për të justifikuar seancën *me dyer të mbyllura*. Në fund, u vu re gjithashtu se shkelja e pretenduar e të drejtës së ankuesit për një seancë publike në gjykimin në apel nuk ishte korrigjuar në procedurën e kasionit pranë Gjykatës Rajonale. Prandaj, ka pasur një shkelje të nenit 6 § 1 të Konventës.

Shënim: Ky vendim është vazhdimësi e jurisprudencës së Gjykatës mbi lirinë e shprehjes online. Ndryshe nga shumë çështje të mëparshme që trajtonin përgjegjësinë e portaleve të internetit për komentet e postuara në faqet e tyre nga palë të treta anonime ([Delfi AS kundër Estonisë](#) [GC], vendimi i 16 qershor 2015, aplikimi nr. 64569/09; [Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete dhe Index.hu Zrt kundër Hungarisë](#), vendimi i 2 shkurtit 2016, aplikimi nr. 22947/13) ose për shembull, për po-

stimin e një linku që ka përmbajtje shpifëse ([Magyar Jeti Zrt kundër Hungarisë](#), vendimi i 4 dhjetorit 2018, aplikimi nr. 11257/16); kjo çështje ngre pikëpyetje në lidhje me përgjegjësinë individuale të secilit përdorues të platformave të mediave sociale në internet për përmbajtjen që ai ose ajo ndan në ndërveprimin e tij shoqëror me të tjerët, veçanërisht kur një person nuk e shoqëron atë me ndonjë koment apo edhe kur nënkupton qëndrimin e tij ose të saj ndaj përmbajtjes.

[Amaglobali dhe të tjerët kundër Gjeorgjisë, vendim i 20 majit 2021, aplikimi nr. 41192/11](#)

Rrethanat e çështjes

Më 15 gusht 2009, dy nga kërkuesit, të cilët ishin gazetarë, hynë në zonën e kufizuar të kontrollit doganor të një pike kufitare, ku të sapoardhurit po plotësonin deklaratat doganore dhe po u nënshtroheshin tarifave për mallrat e importuara, pasi kishin marrë disa raportime për praktika arbitrare zhdoganimit që kryheshin nga punonjësit e policisë kufitare. Ata intervistuan udhëtarët dhe bënë fotografi, dhe nuk pranuan të largoheshin kur iu kërkua nga doganierët, duke iu referuar lirisë së tyre për të kryer profesionin e tyre si gazetarë ashtu siç e shikonin të arsyeshme. Si rezultat, secili prej tyre u gjobit me 1000 lari gjeorgjiane (GEL) për mosbindje ndaj urdhrave të oficerëve doganorë dhe u shoqëruan jashtë zonës së kufizuar. As pajisjet e tyre të regjistrimit dhe as intervistat e regjistruara nuk u konfiskuan. Javën tjetër gazeta e tyre paraqiti një artikull gjithëpërfshirës mbi procedurat doganore, i cili përfshinte edhe intervistat e regjistruara.

Vendimi i gjykatës për anulimin e sanksionit administrativ (gjobës) u hodh poshtë si i pabazuar. Në fillim të shkurtit 2010 Gjykata e Qytetit në Tbilisi vendosi se dy gazetarët kishin shkelur procedurat doganore dhe Kodin Doganor duke hyrë në zonë pa leje paraprake dhe duke mos iu bindur urdhrave të përsëritura të doganierëve për t'u larguar. Ajo theksoi se kjo ishte arsyeja pse ata ishin gjobitur dhe jo për ushtrimin e profesionit të tyre si gazetarë, dhe se gazetarët duhet të respekto-

nin të njëjtat rregulla që zbatohen për publikun e gjerë. Ky vendim u la në fuqi nga Gjykata e Apelit në Tbilisi dhe Gjykata Supreme.

Kërkuesit u ankuan para GJEDNJ-së se vendosja e një gjobe për përfshirjen në aktivitete të mbledhjes së lajmeve në një zonë të kufizuar të kontrolluar nga shteti kishte përbërë një ndërhyrje në të drejtat e tyre sipas nenit 10 të Konventës, duke argumentuar se ndërhyrja në lirinë e tyre gazetareske nuk mund të thuhet se ishte “e parashikuar me ligj” pasi formulimi i dispozitave përkatëse vendase nuk përmbush kërkesën e “parashikueshmërisë” dhe se vlera e gjobës kishte qenë mjaft e lartë për të pasur një “efekt frenues” në gazetarinë investigative.

Arsyetimi i gjykatës

Sa i përket ligjshmërisë së ndërhyrjes, Gjykata konsideroi se argumenti i ankuesve se efektet e ligjit të brendshëm nuk ishin të parashikueshëm ishte shqyrtuar siç duhet nga gjykatat vendase, arsyetimi i të cilave nuk ishte arbitrar. Gjykata nuk kishte dyshim se ndërhyrja për të cilën ishte paraqitur ankesa ishte e përcaktuar me ligj dhe bëhej me qëllimin legjitim të parandalimit të çrregullimeve në zonën doganore të kontrolluar nga shteti.

Vlerësimi i Gjykatës për rrethanat e çështjes u përqendrua në vlerën e aktiviteteve të mbledhjes së lajmeve dhe në konceptin e gazetarisë “së përgjegjshme”.

Gjykata vuri në dukje se kufizimi i aktiviteteve kërkimore dhe investigative të një gazetari kërkonte një kontroll të ngushtë për shkak të rrezikut ndaj rolit jetësor që luan media në një shoqëri demokratike si “vëzhguese publike” dhe për aftësinë e saj për të siguruar informacion të saktë dhe të besueshëm. Sidoqoftë, u theksua se paragrafi 2 i nenit 10 nuk garantonte liri krejtësisht të pakufizuar të shprehjes, edhe në lidhje me mbulimin mediatik të çështjeve me interes serioz publik. Koncepti i gazetarisë së përgjegjshme nënkuptonte që gazetarët, në parim, nuk mund t’i shmangeshin detyrimit të tyre për t’iu bindur ligjit të zakonshëm penal vetëm se ishin gazetarë, por duhej të sillleshin në mënyrë të ligjshme, edhe kur

vepronin publikisht me autoritetet kur kryenin punë gazetareske.

Gjykata vërejti se megjithëse aktivitetet e grumbullimit të lajmeve ishin të afta të kontribuonin në mënyrë të konsiderueshme në një debat publik mbi një çështje me interes publik, gazetarët mund të kishin përdorur mjete alternative dhe më pak ndërhyrëse për të mbledhur informacionin e dëshiruar, veçanërisht duke qenë se nuk kishin demonstruar se vetëm njohja e drejtpërdrejtë nga ana e tyre e procedurave doganore, bazuar në përvojën dhe prezencën fizike në zonë, mund të ketë vlerën dhe besueshmërinë në masën e nevojshme për aktivitetet e tyre gazetareske.

Duke u nisur nga qëndrimi i kërkuesit, fakti që autoritetet vendase nuk e kishin kundërshtuar përdorimin e plotë të intervistave të regjistruara nga ana e kërkuesit në zonën e kontrollit doganor dhe publikimin e artikullit për hetimin e tyre gazetaresk, vlera e gjobës (afërsisht 320 euro) që nuk ishte konsideruar e tepruar, si dhe fakti që vetë gjykatat vendase kishin bërë një proces të plotë balancimi, duke njohur statusin e kërkuesve si gazetarë dhe kishin dhënë arsye të forta për vendimet e tyre që ishin në përputhje me praktikën gjyqësore të Gjykatës, Gjykata nuk konstatoi shkelje të nenit 10 të Konventës.

Shënim: Ky vendim është një zhvillim i mëtejshëm i praktikës gjyqësore të mëparshme të Gjykatës në lidhje me aksesin në vende dhe lokalitete të veçanta, dhe me praninë në to, me qëllim mbledhjen e informacionit, për shembull, në çështjen e [Karácsony kundër Hungarisë](#) [GC] (vendim i 17 majit 2016, aplikimi nr. 37494/02); [Selmani dhe të tjerët kundër “ish Republikës Jugosllave të Maqedonisë”](#) (vendim i 9 shkurtit 2017, aplikimi nr. 67259/14); [Szurovecz kundër Hungarisë](#) (vendim i 8 tetorit 2019, aplikimi nr. 15428/16) dhe [Mándli dhe të tjerët kundër Hungarisë](#) (vendim i 26 majit 2020, aplikimi nr. 63164/16). Ky vendim, në veçanti, është i rëndësishëm sepse u kujton gazetarëve detyrën e të qenit të vetëdijshëm dhe të pranimit të pasojave juridike të sjelljes së paligjshme, duke përfshirë edhe rrezikun e nënshtimit ndaj sanksioneve ligjore, të shtjelluara tashmë në detaje në çështjen [Pentikäinen kundër Finlandës](#) [GC] (vendim i 20 tetorit 2015, aplikimi nr. 11882/10).

Analiza e thelluar e çështjeve të përzgjedhura

Big Brother Watch dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar [GC], vendimi i 25 majit 2021, aplikimi nr. 58170/13, 62322/14 dhe 24960/15

Rrethanat e çështjes

Tre aplikimet u paraqitën në Gjykatë në vitin 2013 nga 16 organizata dhe individë, duke përfshirë edhe OJQ-në angleze Big Brother Watch, pas zbulimeve të Edward Snowden në lidhje me praktikën elektronike të 'mbikëqyrjes masive' nga shërbimet e inteligjencës të Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe Mbretëria e Bashkuar, duke përfshirë edhe përgjimin në masë të komunikimeve përmes përdorimit të programeve Tempora, PRISM dhe Upstream.

Pasi pretendimet e kërkuesve u hodhën poshtë në vend, ata u ankuan para GJEDNJ-së për shtrirjen dhe madhësinë e programeve të mbikëqyrjes elektronike të zbatuara nga Qeveria e Mbretërisë së Bashkuar.

Në mënyrë kumulative, kërkuesit në tre çështjet e bashkuara u ankuan lidhur me pajtueshmërinë me nenet 8 (e drejta për respektimin e jetës private) dhe 10 (liria e shprehjes) të tre regjimeve diskrete: regjimi për përgjimin në masë të komunikimeve sipas nenit 8 (4) të Aktit të Rregullimit të Kompetencave të Hetimit (RIPA); regjimi për marrjen e informacionit nga shërbimet e huaja të inteligjencës; dhe regjimi për marrjen e të dhënave të komunikimit nga ofruesit e shërbimeve të komunikimit.

Në procesin e 13 shtatorit 2018, Dhoma konstatoi se regjimi i përgjimit në masë sipas nenit 8 (4) të

Aktit të Rregullimit të Kompetencave të Hetimit (RIPA) dhe regjimi për marrjen e të dhënave nga ofruesit e shërbimeve të komunikimit sipas Kapitullit II të RIPA-s kishin shkelur nenet 8 dhe 10. Ajo nuk konstatoi asnjë shkelje të nenit 8 në lidhje me regjimin e ndarjes së informacioneve të inteligjencës i cili u konsiderua si në përputhje me Konventën. Çështja iu referua Dhomës së Madhe me kërkesë të ankuesve.

Arsyetimi i gjykatës

Neni 8 (e drejta për respektimin e jetës private dhe familjare): Dhoma e Madhe në masë të madhe konfirmoi gjykimin e Dhomës, ku mbikëqyrja masive e komunikimeve të huaja u njoh si një mjet i domosdoshëm për shtetet për të mbrojtur sigurinë kombëtare, me kusht që të ndërmerret në përputhje me masat mbrojtëse dhe mekanizmat mbikëqyrës adekuatë. Në këtë kontekst, ajo gjithashtu konfirmoi se autoritetet kombëtare gëzojnë një hapësirë të gjerë vlerësimi në zgjedhjen e mënyrës më të mirë për të arritur qëllimin legjitim të mbrojtjes së sigurisë kombëtare dhe se vendimi për të vepruar me një regjim përgjimi në masë nuk i shkel në vetvete të drejtat e nenit 8.

Gjykata bëri një dallim të qartë midis përgjimit të synuar dhe atij në masë, i cili në përgjithësi i drejtohet komunikimeve ndërkombëtare dhe përdoret kryesisht për grumbullimin e informacioneve të huaja, si dhe për zbulimin dhe hetimin e hershëm të kërcënimeve të reja nga aktorët e njohur dhe të panjohur, duke përfshirë edhe sulmet kibernetike, kundërzbulimin dhe anti-terro-

rizmin (345 §). Gjykata më pas përvijoi qasjen që duhet ndjekur në rastet e përgjimit në masë, duke pasur si pikënisje gjashtë garancitë minimale të zhvilluara në rastin [Weber dhe Saravia kundër Gjermanisë](#) (vendimi i 29 qershorit 2006, aplikimi nr. 54934/00) për përgjimin e synuar. Sipas këtyre masave mbrojtëse, ligji i brendshëm që autorizon mbikëqyrjen duhet të specifikojë: (1) natyrën e veprave penale që mund të çojnë në një urdhër përgjimi; (2) një përkufizim të kategorive të personave që mund të përgjohen në telefon; (3) kufi kohorë në kohëzgjatjen e përgjimit të telefonit; (4) procedurën që duhet ndjekur për shqyrtimin, përdorimin dhe ruajtjen e të dhënave të marra; (5) masat paraprake që duhen marrë kur u komunikohen të dhënat palëve të tjera; dhe (6) rrethanat në të cilat regjistrimet mund ose duhet të fshihen, ose kasetat të shkatërrohen.

Për më tepër, Gjykata përcaktoi një kornizë të re konceptuale që përfshin tetë kritere të cilat duhet të merren parasysh përveç gjashtë masave mbrojtëse Weber kur vlerësohet nëse shteti i paditur kishte vepruar brenda kufirit të tij të ngushtë të vlerësimit dhe nëse operationet e tij ishin të ligjshme dhe të nevojshme: (1) arsyet për të cilat përgjimi në masë mund të autorizohet; (2) rrethanat në të cilat komunikimet e një individi mund të përgjohen; (3) procedurat që duhen ndjekur për dhënien e autorizimit; (4) procedurat që duhen ndjekur për përzgjedhjen, shqyrtimin dhe përdorimin e materialit përgjues; (5) masat paraprake që duhen marrë kur u komunikohet materiali palëve të tjera; (6) kufizimet në kohëzgjatjen e përgjimit, ruajtjen e materialit të përgjuar dhe rrethanat në të cilat ky material duhet të fshihet ose shkatërrohet; (7) procedurat dhe modalitetet për mbikëqyrjen nga një autoritet i pavarur i pajtueshmërisë me garancitë e mësipërme dhe kompetencat e tij për të adresuar mospërputhjet/problematikat; dhe (8) procedurat për *rishikimin e pavarur ex post facto* të një pajtueshmërie të tillë dhe kompetencat që i janë dhënë organit kompetent në trajtimin e rasteve të mospërputhjes (§ 361).

Pas vlerësimit të saj të plotë, Gjykata konstatoi se i parë në tërësi, regjimi nuk përmbante garanci të mjaftueshme “nga fillimi në fund” për të siguruar garanci adekuate dhe efektive kundër arbitrarishtetit dhe rrezikut të abuzimit. Megjithatë Komi-

sioneri për Përgjimin e Komunikimeve siguroi një mbikëqyrje të pavarur dhe efektive të regjimit, kurse tribunali i Kompetencave të Hetimit ofroi një zgjidhje të fortë gjyqësore për këdo që dyshonte se komunikimet e tij ose të saj ishin përgjuar nga shërbimet e inteligjencës, ato masa mbrojtëse të rëndësishme nuk ishin të mjaftueshme për të kundërpeshuar mangësitë e identifikuara. Përgjimi në masë i regjimit të komunikimit sipas nenit 8 (4) të RIPA nuk përmbush kërkesën e “cilësisë së ligjit” dhe për këtë arsye nuk kishte qenë në gjendje që ta mbante “ndërhyrjen” në atë çka ishte “e nevojshme në një shoqëri demokratike”.

Prandaj, Dhoma e Madhe miratoi njëzëri gjetjet e mëparshme të shkeljeve të të drejtave të Nenit 8 në lidhje me përgjimin në masë dhe marrjen e të dhënave nga ofruesit e shërbimeve të komunikimit, ndërkohë që në përputhje me vendimin e mëparshëm, konstatoi se nuk kishte pasur shkelje të së drejtës për respektimin e jetës private dhe familjare në lidhje me masat për ndarjen e informacioneve të inteligjencës në Mbretërinë e Bashkuar.

Neni 10 (liria e shprehjes): Gjykata gjithashtu shqyrtoi ankesat sipas nenit 10 të paraqitura nga disa kërkues në lidhje me regjimin e nenit 8 (4). Ata argumentuan se mbrojtja e ofruar nga neni 10 për komunikimet e privileguara ishte me rëndësi kritike për ata si gazetarë dhe OJQ. Në veçanti, ata pretenduan se regjimi i përgjimit në masë ishte në shkelje të nenit 10 sepse përgjimi në shkallë të gjerë dhe mbajtja e bazave të mëdha të të dhënave të informacionit kishte një efekt frenues ndaj lirisë së komunikimit për gazetarët.

Dhoma e Madhe iu referua arsytimit të dhënë nga Dhoma e cila çmoi se duke qenë së masat e mbikëqyrjes sipas regjimit të nenit 8 (4) nuk kishin për qëllim monitorimin e gazetarëve ose zbulimin e burimeve gazetareske, përgjimi i komunikimeve të tilla, në vetvete, nuk mund të cilësohej si një ndërhyrje veçanërisht serioze në lirinë e shprehjes. Sidoqoftë, ajo vlerësoi se ndërhyrja do të kishte qenë më e madhe nëse ato komunikime do të vlerësoheshin paraprakisht dhe mund të “justifikoheshin me kriterin mbizotërues të interesit publik” nëse shoqërohej me masa mbrojtëse

të mjaftueshme sa i takon rrethanave në të cilat këto komunikime mund të ishin përzgjedhur qëllimisht për vlerësim, që duhet të përcaktoheshin mjaft qartë në ligjin vendas, si dhe me masat përkatëse që do të duhej të merreshin për të siguruar mbrojtjen e konfidencialitetit. Në mungesë të ndonjë marrëveshjeje të disponueshme për publikun që kufizon aftësinë e shërbimeve të inteligjencës për të kërkuar dhe ekzaminuar materiale konfidenciale gazetareske, përveç rasteve kur kjo justifikohet me kriterin e mbizotërimit të interesit publik, Dhoma konstatoi se kishte pasur shkelje të nenit 10 të Konventës.

Dhoma e Madhe aplikoi një qasje shumë të ngjashme. Ajo filloi duke risjellë në vëmendje rëndësinë e mbrojtjes së burimeve gazetareske si një nga gurët e themelit të lirisë së shtypit dhe vuri në dukje ndikimin e dëmshëm që zbulimi i burimeve mund të ketë, jo vetëm për burimin, identiteti i të cilit mund të zbulohet, por edhe për median që e zbulon atë dhe për publikun, i cili ka interes të marrë informacione përmes burimeve anonime. Ajo iu referua edhe çështjes [Sanoma Uitgevers BV kundër Mbretërisë së Bashkuar](#) [GC] (vendimi i 14 shtatorit 2010, aplikimi nr. 38224/03) dhe disa çështjeve të tjera për të nxjerrë në pah nevojën për marrjen e masave mbrojtëse procedurale ligjore, duke përfshirë një rishikim gjyqësor, të aftë për të parandaluar identifikimin e burimeve, përveçse në rast se masat më pak ndërhyrëse do të kishin qenë të mjaftueshme për t'u shërbyer interesave publike.

Gjykata më pas theksoi se nëse materiali konfidencial i gazetarit ishte aksesuar me qëllim nga shërbimet e inteligjencës përmes përdorimit të qëllimshëm të kriterëve të përzgjedhura të kërkimit që lidheshin me një gazetar ose organizatë lajmesh, ekziston një probabilitet i lartë që ai material të zgjidhet për t'u analizuar. Një ndërhyrje e tillë do të jetë proporcionale me ndërhyrjen që ka sjellë kontrolli në shtëpinë ose vendin e punës së gazetarit dhe që me shumë mundësi mund të sillte përfundimin e sasive të konsiderueshme të materialeve konfidenciale gazetareske dhe mund të minonte mbrojtjen e burimeve, edhe më shumë sesa një urdhër për zbulimin e një burimi. Prandaj, përpara se shërbimet e inteligjencës të kon-

trollojnë materialin e përgjuar duke përdorur përzgjedhës/kritere ose terma kërkimi që dihet se janë të lidhur me një gazetar, këta përzgjedhës ose terma kërkimi duhet të autorizohen nga një gjyqtar ose nga një organ tjetër vendimmarrës i pavarur dhe i paanshëm, i cili ka pushtetin të përcaktojë nëse ato kanë qenë të "justifikuara me kërkesën mbizotëruese të interesit publik" dhe, në veçanti, nëse për t'i shërbyer interesit publik mund të ishte përdorur një masë më pak ndërhyrëse.

Më tej u vu re se i njëjti autorizim do të kërkohej edhe kur materiali konfidencial i gazetareve të aksesohet pa qëllim, si një "kapje e rastësishme" e operacionit kryesor të përgjimit; në një rast të tillë, shkalla e ndërhyrjes në komunikimet dhe/ose burimet gazetareske nuk mund të parashikohet që në fillim të procesit.

Dhoma e Madhe mori parasysh qëndrimin e Gjykatës në çështjen *Weber dhe Saravia*, ku Gjykata kishte pranuar se përgjimi fillestar, pa shqyrtimin e materialit të përgjuar, nuk përbënte ndërhyrje serioze në Nenin 10. Sidoqoftë, duke qenë se, falë zhvillimeve teknologjike, survejimi që nuk kishte në shënjestër individë të caktuar ka qenë në gjendje që të ketë një shtrirje shumë të gjerë, ka qenë e domosdoshme që e drejta kombëtare të përmbante garanci të forta në lidhje me ruajtjen, ekzaminimin, përdorimin, transmetimin e mëtejshëm dhe asgjësimin e materialeve të tilla konfidenciale.

Gjykata vuri në dukje praninë e disa garancive shtesë në lidhje me materialin konfidencial gazetaresk në Kodin e Praktikës së Përgjimit të Komunikimeve (Kodi i Përgjimit të Komunikimeve), të cilat kishin për qëllim të zvogëlonin ndërhyrjet kolaterale/masive, nëse përgjimi do të kishte të ngjarë të çonte në një shkelje të plotë të privatësisë, duke përfshirë edhe rastet ku përfshiheshin komunikimet gazetareske. Megjithatë, pranoi se garancitë në Kodin e Përgjimeve të Komunikimit në lidhje me ruajtjen, transmetimin e mëtejshëm dhe shkatërrimin e materialit konfidencial gazetaresk ishin adekuate, Gjykata arriti në përfundimin se masat mbrojtëse shtesë në Kodin e Përgjimeve të Komunikimit nuk i adresonin dobësitë e identifikuar nga Gjykata në analizën

e saj të regjimit sipas nenit 8 të Konventës, dhe as nuk përmbushnin kërkesën që përdorimi i kriteve ose termave të kërkimit që dihej se lidheshin me një gazetar të autorizoheshin nga një gjyqtar ose nga një organ tjetër vendimmarrës i pavarur dhe i paanshëm kur aksesit në materialin konfidencial gazetaresk ishte i qëllimshëm ose shumë i mundshëm në funksion të përdorimit të kriteve të kërkimit. Përkundrazi, gjithçka që kërkohet në raste të tilla ishte që arsyet, duke përfshirë edhe domosdoshmërinë dhe proporcionalitetin e këtij veprimi, të dokumentoheshin qartë.

Për më tepër, masat mbrojtëse ekzistuese ishin të pamjaftueshme për t'u siguruar se sapo të bëhej e qartë se një komunikim që nuk ishte zgjedhur qëllimisht për ekzaminim përmbante materiale

gazetareske konfidenciale, ai material mund të vazhdonte të ruhej dhe të ekzaminohej nga një analist vetëm me autorizimin e një gjykatësi ose një organi tjetër vendimmarrës të pavarur dhe të paanshëm. Përkundrazi, gjithçka që kërkohet në situata të tilla ishte që t'i kushtohet "vëmendje e veçantë" çdo përgjimi që mund të përfshinte përgjimin e materialit gazetaresk konfidencial.

Duke pasur parasysh të dyja këto dobësi, si dhe ato të identifikuar nga Gjykata në shqyrtimin e kërkesës sipas nenit 8 të Konventës, Gjykata konstatoi se ka pasur edhe shkelje të nenit 10 të Konventës për shkak të funksionimit të regjimit të nenit 8 (4).

Për më tepër, Gjykata konstatoi një shkelje të Nenit 10 lidhur me marrjen e të dhënave të komunikimit nga ofruesit e shërbimeve të komunikimit për shkak të faktit se funksionimi i regjimit sipas Kapitullit II të RIPA nuk ishte "në përputhje me ligjin". Nuk u konstatua asnjë shkelje e nenit 10 nuk për marrjen e informacioneve nga shërbimet e huaja të inteligjencës.

Komente të Përgjithshme

Kjo çështje ka rëndësi jetike sepse shqyrton ligjshmërinë e përdorimit të regjimeve të mbikëqyrjes masive dhe ka përqafuar dobinë e përgjimit në masë të komunikimeve të huaja si një mjet i vlefshëm për të arritur qëllimet legjitime, veçanërisht në luftën kundër terroriz-

mit global dhe krimeve të rënda, duke vazhduar kështu praktikën e mëparshme e cila daton që nga çështjet historike të *Weber dhe Saravia kundër Gjermanisë* dhe *Liberty e të Tjerë kundër Mbretërisë së Bashkuar* (vendim i 1 korrikut 2008, aplikimi nr. 58243/00).

Duket se qasja e Gjykatës ndryshon nga jurisprudenca e saj e mëparshme për përgjimin në masë të komunikimeve, ku Gjykata kishte vendosur si një kriter të rreptë ekzistencën e një "dyshimi të arsyeshëm" ndaj një qytetari para se të autorizohet survejimi (*Roman Zakharov kundër Rusisë* [GC], vendim i 4 dhjetorit 2015, aplikimi nr. 47143/06 dhe *Szabó dhe Vissy kundër Hungarisë*, vendim i 12 janarit 2016, aplikimi nr. 37138/14).

Çështja në fjalë përcakton gjithashtu për herë të parë garanci të reja procedurale që duhet t'i kenë në konsideratë të gjitha legjislacionet kombëtare. Një qasje e ngjashme në vlerësimin e ligjshmërisë së regjimeve kombëtare për përgjimin në masë të komunikimeve u mor edhe në vendimin e Gjykatës në çështjen *Centrum för rättvisa kundër Suedisë* [GC] (vendimi i 25 majit 2021, aplikimi nr. 35252/08)

Përveç aspekteve të nenit 8, ky gjykim është gjithashtu në një farë mase i rëndësishëm për mbrojtjen e burimeve gazetareske, duke qenë se identifikon një rrezik serioz të zbulimit të tyre gjatë kryerjes së operacioneve të mbikëqyrjes masive, të cilat mund të kenë ndikim negativ në lirinë e shtypit.

Budinova dhe Chaprazov kundër Bullgarisë, vendim i 16 shkurtit 2021, aplikimi nr. 12567/13 dhe Behar dhe Gutman kundër Bullgarisë, vendim i 16 shkurtit 2021, aplikimi nr. 29335/13

Rrethanat e çështjeve

Në janar 2006, kërkuesit në këto dy raste, të përkatësisë etnike rome (në çështjen *Budinova dhe Chapzarov*) dhe hebrenj (në çështjen *Behar dhe Gutman*), filluan procedimin

sipas Aktit të Mbrojtjes nga Diskriminimi ndaj z. Siderov, një gazetar i njohur dhe një udhëheqës i partisë nacionaliste të së djathtës ekstreme Ataka. Ankuesit pohuan se disa deklaratat ksenofobike të bëra në publik nga i pandehuri përbënin ngacmim dhe nxitje për diskriminim ndaj tyre si pjesëtarë të pakicave etnike që ishin sulmuar. Këto deklaratat ishin bërë në dy libra (në çështjen *Behar dhe Gutman*) dhe në transmetime televizive, intervista, fjalime dhe në një libër (në çështjen *Budinova dhe Chapzarov*). Ankuesit argumentuan se secili prej tyre, si anëtar i një pakice, ishte prekur personalisht dhe kishte kërkuar një urdhër gjykatë kundër z. Siderov duke e detyruar atë të kërkonte falje publike dhe të mos bënte deklaratat tilla në të ardhmen.

Pretendimet e ankuesve u hodhën poshtë nga gjykatat vendase në shkallën e parë dhe në apel.

Në çështjen *Budinova dhe Chapzarov*, Gjykata e Qarkut në Sofje vërejti se deklaratat nuk ishin formuluar në mënyrë korrekte dhe nxirrnin në pah një qëndrim negativ ndaj romëve. Megjithatë, ato kishin prekur integritetin e romëve duke bërë thirrje për hetimin dhe ndëshkimin e veprave të kryera nga romët, dhe thirrje që ata të respektonin ligjet; manifestimi publik i pikëpamjeve negative të Siderov në lidhje me sjelljen e komunitetit rom nuk përbënte në vetvete diskriminim. Në të vërtetë, ata nuk kishin për qëllim vendosjen e atij komuniteti në një pozitë më pak të favorshme, por kishin më shumë të bënin me trajtimin e barabartë të anëtarëve të grupeve të ndryshme etnike.

Në çështjen *Behar dhe Gutman*, Gjykata e Rrethit të Sofjes kishte vendosur se nuk ishte vërtetuar se me bërjen e deklaratave objekt kundërshtimi, Siderov të ishte përpjekur që të cenonte dinjitetin ose nderin e kërkuarëve ose të krijonte një mjedis frikësues, armiqësor ose ofendues. As nuk ishte vërtetuar që z. Siderov të kishte inkurajuar me dashje ndonjë person që të kryente diskriminim. Për më tepër, deklaratat e tij nuk kishin çuar në shtyrjen e asnjë prej atyre që u drejtoheshin këto deklaratat që t'i trajtonte kërkuarët në mënyrë më pak të favorshme se të tjerët për shkak të përkatësisë së tyre etnike.

Në apel, Gjykata e Qytetit të Sofjes kishte lënë në fuqi vendimet e dy gjykatave më të ulëta, ndërsa Gjykata e Lartë e Kasacionit nuk e kishte pranuar rekursin për pikat e parashtruara, pasi nuk kishte asnjë të dhënë për ekzistencën e ndonjë praktike gjyqësore jokonsistente në lidhje me këtë temë.

Më pas, ankuesit u ankuan para GJEDNJ-së sipas neneve 8 (e drejta për respektimin e jetës private dhe familjare) dhe nenit 14 (ndalimi i diskriminimit) të Konventës, duke pretenduar se me hedhjen poshtë të pretendimeve të tyre, gjykatat bullgare kishin dështuar në detyrimin e tyre pozitiv për të siguruar respektimin e jetës private të kërkuarëve.

Arsyetimi i gjykatës

Gjkata aplikoi një arsyetim identik në të dyja këto çështje, ndërkohë që përdori një test të rreptë të pranueshmërisë për të trajtuar çështjen nëse deklaratat negative publike për një grup shoqëror mund të shiheshin se ndikonin në jetën private të anëtarëve individualë të atij grupi, deri në atë masë sa të vinin në lëvizje (zbatonin) nenet 8 dhe 14.

Në këtë drejtim, Gjykata iu referua qëndrimit të saj në çështjen [Aksu kundër Turqisë](#) [GC] (vendimi i 15 marsit 2012, aplikimi nr. 4149/04 dhe 41029/04), i cili përcaktonte se stereotipet negative të grupit duhej të arrinin një nivel të caktuar, i cili mund të përcaktohej vetëm në bazë të tërësisë së rrethanave të çështjes specifike, dhe në çështjen [Denisov kundër Ukrainës](#) [GC] (vendimi i 25 shtatorit 2018, aplikimi nr. 76639/11), ku ajo ishte shprehur se efekti negativ i një deklaratë ose një veprimi të caktuar në jetën private të një personi duhej të dilte mbi "pragun e ashpërsisë".

Gjykata mori parasysh disa faktorë, duke përfshirë: 1) karakteristikat e grupit në fjalë (për shembull, madhësinë e tij, shkallën e homogenitetit të tij, vulnerabilitetin e tij të veçantë ose historinë e stigmatizimit dhe pozicionin e tij përballë shoqërisë në tërësi); 2) përmbajtjen e saktë të deklaratave negative (në veçanti, shkallën në të cilën ato mund të përcjellin një stereotip negativ dhe përmbajtjen specifike të atij stereotipi); 3)

formën dhe kontekstin në të cilin ishin bërë deklaratat, sa vetë i kishin dëgjuar ato, pozitën dhe statusin e autorit të tyre dhe shkallën në të cilën ato mund të konsideroheshin se kishin ndikuar në një aspekt thelbësor të identitetit dhe dinjitetit të grupit. Duke i aplikuar këta faktorë në këto çështje, Gjykata vuri në dukje se të dy grupet e shënjestruara nga përmbajtja e deklaratave të politikanit mund të shiheshin si në pozita të cenueshme.

Në çështjen *Budinova dhe Chaprazov*, deklaratat dukej se ishin veshur qëllimisht me terma nxitës, duke kërkuar dukshëm t'i përshkruanin romët në Bullgari si veçanërisht të prirur ndaj krimit dhe shthurjes. Ato kishin qenë sistematikë dhe karakterizoheshin nga një armiqësi ekstreme.

Në çështjen *Behar dhe Gutman*, deklaratat kishin qenë dashakeqe dhe antisemitike dhe kishin provuar rrëfime antisemitike të përdorura prej kohësh, duke mohuar edhe Holokaustin dhe duke iu referuar atij si një histori e sajuar si mënyrë zhvatjeje financiare.

Duke pasur parasysh faktin se z. Siderov ishte një figurë e mirënjohur në shoqërinë bullgare me prani të konsiderueshme mediatike, i cili ishte bërë edhe kryetar i një partie politike të rëndësishme dhe kishte fituar vendin e dytë në zgjedhjet presidenciale, dhe se kërkuarit kishin paraqitur pretendimet e tyre kundër tij në kohën kur karriera e tij politike ishte në ngritje, Gjykata arriti në përfundimin se deklaratat e kundërshtuara kishin qenë të afta të kishin një ndikim të mjaftueshëm në ndjenjën e identitetit të hebrenjve dhe romëve në Bullgari, dhe në ndjenjat e tyre të vetëvlerësimit dhe vetëbesimit, duke arritur një "nivel të caktuar" ose "pragun e ashpërsisë" që kërkohej për zbatimin e neneve 8 dhe 14.

Më tej, Gjykata vendosi se në vlerësimin e tyre gjykatat bullgare kishin minimizuar aftësinë e deklaratave të kundërshtuara për të stigmatizuar të dy grupet dhe për të ngjallur urrejtje dhe paragjykime ndaj tyre. Megjithatë në dukje i jepnin një peshë të konsiderueshme lirisë së shprehjes, ata nuk kishin arritur të kryenin ushtrimin e duhur të balancimit midis të drejtës së politikanëve për

lirinë e shprehjes dhe të drejtës së kërkuarëve për respektimin e jetës së tyre private në përputhje me praktikën gjyqësore të Gjykatës.

Në veçanti, në çështjen *Budinova dhe Chaprazov*, deklaratat e politikanit kishin shkuar përtej të qenit pjesë legjitime e një debati publik mbi marrëdhëniet etnike dhe krimin në Bullgari, duke çuar në stereotipe ekstreme negative që nënkuptonin fyerjen e romëve në atë vend dhe nxitjen e paragjykimeve dhe urrejtjes ndaj tyre. Po kështu, në çështjen *Behar dhe Gutman*, deklaratat e kundërshtuara në dy librat e tij kishin për qëllim të fyenin hebrenjtë dhe të nxisnin paragjykimet dhe urrejtjen ndaj tyre.

Rrjedhimisht, Gjykata konstatoi një shkelje të Nenit 14 në lidhje me Nenin 8 të Konventës për shkak të dështimit të gjykatave vendase për të përmbushur detyrimin e tyre pozitiv për t'u dhënë kompensim adekuat ankuesve në lidhje me deklaratat publike diskriminuese të politikanit.

Në të dyja këto çështje, GJEDNJ-ja vendosi që konstatimi i shkeljes do të kishte qenë mjaftueshëm bindës sa i përket çdo dëmi jomonetar të pësuar nga kërkuarit, ndaj hodhi poshtë kërkesat e tyre të veçanta për dëmshpërblim.

Komente të Përgjithshme

Këto gjykime krijuan një precedent pasi Gjykata për herë të parë konstatoi shkelje në rastet e një gjuhe të përgjithshme urrejtjeje ndaj pakicave, edhe nëse në dukje nuk ishin anëtarë individualë të një komuniteti të caktuar ata që shënjestroheshin personalisht. Për më tepër, Gjykata sqaroi kriteret që duhen aplikuar për të vlerësuar nëse një fjalim i caktuar është mjaft paragjykues për të ndikuar në ndjenjën e identitetit të komunitetit/vetëvlerësimin e anëtarëve të tij. Kështu, Gjykata më në fund njohu ndikimin që ka abuzimi me identitetin në dinjitetin individual. Për këtë, ajo iu referua edhe [Rekomandimit Nr. R \(97\) 20 mbi "gjuhën e urrejtjes" të Komitetit të Ministrave](#) dhe gjetjeve të Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI) të përfshira në raportet e tij për Bullgarinë.

Vlen gjithashtu të theksohet se në rastet e mëparshme të ngjashme, Gjykata kishte vendosur vazhdimisht se deklaratat gjithëpërfshirëse që sulmonin ose hidhnin dritë negative ndaj grupeve të tëra etnike, fetare ose grupeve të tjera nuk meritonin asnjë lloj mbrojtjeje ose një mbrojtje shumë të kufizuar sipas nenit 10, lexuar kjo në dritën e nenit 17; pika vendimtare është nëse folësi është përpjekur të nxisë urrejtjen apo nëse e ka kthyer gjuhën e tij dashakeqe në një thirrje për urrejtje ose intolerancë ([Perinçek kundër Zvicrës](#) [GC], vendimi i 15 tetorit 2015, aplikimi nr. 27510/08, §§ 115, 231). Përkundrazi, në çështjet në fjalë, Gjykata ngurroi të zbatonte nenin 17 dhe nuk e përjashtoi gjuhën ekstreme nga fusha e zbatimit të nenit 10.

Në përgjithësi, vendimet e tanishme shënojnë një zhvillim të rëndësishëm në jurisprudencën e Gjykatës mbi mbrojtjen e viktimave të urrejtjes jopersonale, duke demonstruar një qëndrim krejt të ndryshëm nga ai në disa raste të ngjashme: [Pirali kundër Greqisë](#) (vendimi i 15 nëntorit 2007), aplikimi nr. 28542/05); [LZ kundër Sllovakisë](#) (vendimi i 27 shtatorit 2011, aplikimi nr. 27753/06); [Aksu kundër Turqisë](#) (e përmendur më lart); [Lewit kundër Austrisë](#) (vendimi i 10 tetorit 2019, aplikimi nr. 4782/18) dhe [Panajotova dhe të tjerët kundër Bullgarisë](#) (vendimi i 7 majit 2019, aplikimi nr. 12509/13) – të gjitha kishin një rezultat të pasuksesshëm para Gjykatës.

[OOO Informationsnoye Agentstvo Tambov-Inform kundër Rusisë,](#)
[vendim i 18 majit 2021, aplikimi nr. 43351/12](#)

Rrethanat e çështjes

Kërkuksi është një kompani me përgjegjësi të kufizuar e themeluar në vitin 2001, e cila merret me transmetimet radio-televizione. Në nëntor 2001, ankuesi themeloi një mediasmedia në formën e një agjencie informacioni me të njëjtin emër, e cila operonte përmes një faqeje interneti. Rasti ka të bëjë me dënimin e tyre për publikimin e dy artikujve dhe të një sondazhi online të preferencave të votimit për zgjedhjet në

legjislatoren kombëtare, në Dumën e Shtetit, në uebsaitin e saj gjatë një periudhe zgjedhore.

Përkatësisht, më 2 dhjetor 2011, kompania ankuese u dënua për prodhim, shpërndarje dhe vendosje të materialit të fushatës në kundërshtim me legjislacionin zgjedhor pasi nuk kishte respektuar disa formalitete për fushatën parazgjedhore, pasi kishte dhënë detaje të caktuara për atë material (numrin e kopjeve dhe datën e publikimit të tij, dhe nëse ishte paguar nga fondi elektoral i një kandidati ose një partie, etj.) ndaj u gjobit me 50,000 rubla ruse (RUB). Në vitin 2012, kompania u dënua sërish dhe u gjobit me 30,000 RUB për publikimin e “materialeve të fushatës” para periudhës zyrtare të fushatës parazgjedhore në lidhje me artikujt që analizonin një parti politike dhe përmbanin komente negative që i nxisnin votuesit të formonin një opinion negativ për atë parti.

Në lidhje me sondazhin, kompania u dënua dhe u gjobit me 30,000 RUB për mosdhënie informacion mbi organizatën që kishte drejtuar sondazhin dhe për kohën se kur ishte ndërmarrë ai sondazh, numrin e personave që kishin marrë pjesë, si dhe për mospecifikim të rajonit të sondazhit dhe metodologjisë së tij, marzhit të gabimit dhe informacione të tjera relevante në lidhje me personat që e kishin porositur sondazhin dhe që kishin paguar për shpërndarjen e tij.

Vendimet që dënonin kompaninë ankuese në shkallën e parë u lanë në fuqi më pas në apel si dhe në instancat e tjera gjyqësore.

Duke u mbështetur në nenin 10 të GJEDNJ-së, kompania u ankua për klasifikimin e informacionit në faqen e saj të internetit si informacion i fushatës parazgjedhore dhe për gjobat e vendosura ndaj saj në rastet e kundërvajtjeve administrative.

Arsyetime i gjykatës

Sa i përket pranueshmërisë, Gjykata risollli në vëmendje se fushata parazgjedhore hyn në fushën e së drejtës për lirinë e shprehjes të mbrojtur nga neni 10, një dispozitë e cila zbatohet jo vetëm për përmbajtjen e informacionit, por edhe për mjetet e shpërndarjes

së tij ([Ahmet Yıldırım kundër Turqisë](#), vendim i 18 dhjetorit 2012, aplikimi nr. 3111/10).

Në thelb, Gjykata vuri në dukje se dispozitat përkatëse ligjore nuk i rregullonin në mënyrë specifike fushatat parazgjedhore në mënyrë të shprehur nga mediumet që veprojnë në internet, si faqja e internetit në çështjen në fjalë. Pa dhënë një përgjigje përfundimtare për pyetjen nëse kjo parashikohej me ligj, Gjykata vërejti se ndjekjet penale në këtë rast kishin të bënin me rregulloret e brendshme mbi fushatën parazgjedhore të shqyrtuar nga Gjykata në çështjen [Orlovskaya Iskra kundër Ruisë](#) (vendimi i 21 Shkurt 2017, aplikimi nr. 42911/08).

Në atë rast, ishte konstatuar shkelje për shkak të një kufizimi të një medie të shkruar në pronësi private për të botuar artikuj kritikë për një kandidat në zgjedhje, pavarësisht nga çdo reklamë politike ose fushatë e paguar nga fondi elektoral i një kandidati tjetër. Gjykata kishte konstatuar se rregulloret e brendshme e kishin kufizuar aktivitetin e mediave të shkruara në bazë të një kriteri (nëse përmbajtja në lidhje me një kandidat duhet të perceptohet thjesht si një "koment negativ" ose nëse kishte qëllim "fushatë") që kishte qenë i paqartë dhe u kishte lënë shumë liri autoriteteve dhe që nuk ishte demonstruar bindshëm se mediati e shkruara iu nënshtroheshin kërkesave rigoroze të paanshmërisë gjatë një periudhe zgjedhore. U arrit në përfundimin se kuadri rregullator në fuqi kishte kufizuar, në mënyrë të tepruar dhe pa asnjë justifikim bindës, numrin e pjesëmarrësve në diskursin politik gjatë një periudhe zgjedhore, duke ndikuar kështu në lirinë e organizatës kërkuese për të dhënë informacion dhe ide gjatë periudhës zgjedhore dhe nuk u vërtetua se kështu arrihej, në mënyrë proporcionale, qëllimi legjitim i zhvillimit të zgjedhjeve të ndershme.

Në këtë çështje, Gjykata theksoi më tej se kishte të bënte me ushtrimin e së drejtës për lirinë e shprehjes përmes një mediumi që funksiononte në internet, si dhe me rolin e rëndësishëm që luan Interneti në rritjen e aksesit të publikut në lajme dhe në lehtësimin e përhapjes të informacionit në përgjithësi. Ajo theksoi rolin e medias si "mbikëqyrëse publik", veçanërisht në periudhat zgjedhore. Përveç kësaj, Gjykata risolli

në vëmendje se ushtrimi i lirisë së shprehjes në internet mbart me vete detyra dhe përgjegjësi dhe kështu mund t'i nënshtrohet kufizimeve ose ndëshkimeve.

Sipas Gjykatës, qasja e gjykatave vendase ndaj rregulloreve mbi fushatën parazgjedhore dhe formalitetet e lidhura me to duket të jetë e njëjtë, pavarësisht nëse informacioni është shpërndarë përmes një mediaje të shkruar ose një mediumi online dhe prandaj, gjetjet në çështjen *Orlovskaya Iskra* duhet të vlejné edhe për çështjen në fjalë.

Gjykata gjithashtu konstatoi se kompania ankuese nuk kishte vepruar me keqbesim për të siguruar informacion të saktë dhe të besueshëm në përputhje me etikën e gazetarisë në botimin e artikujve. Përkundrazi, gjykatat vendase nuk kishin arritur të shqyrtonin nëse ishte shkaktuar ndonjë dëm nga përmbajtja e neneve në ushtrimin dhe gëzimin e të drejtave dhe lirive të njeriut në kontekstin elektoral, edhe pse një dëm i tillë i shkaktuar nga përmbajtja dhe komunikimet në internet, veçanërisht për të drejtën për respektimin e jetës private, është potencialisht më i madh se dëmi i shkaktuar nga publikimet në shtyp ([Delfi AS kundër Estonisë](#) [GC], vendim i 16 qershor 2015, aplikimi nr. 64569/09, § 133). Si rezultat, Gjykata arriti në përfundimin se nuk kishte qenë "e nevojshme në një shoqëri demokratike" që artikujt e publikuar t'i nënshtroheshin rregullimeve ligjore të fushatave parazgjedhore dhe që ankuesi të ndiqej penalisht për mosrespektim të disa formaliteteve të përshkruara në ato rregullore.

Po kështu, procedimet penale të kompanisë aplikuese për mosdhënien e informacionit të caktuar gjatë shpërndarjes së sondazheve të opinionit nuk kishin qenë "të nevojshme në një shoqëri demokratike" pasi metodologjia e sondazheve duhet të ishte e qartë nga prezantimi në faqen e internetit, dhe së bashku me disa kërkesa të tjera formale, si përcaktimi i zonës së votimit, dukeshin si jo të zbatueshme për votimin online.

Komente të Përgjithshme

Ky vendim është një hap i rëndësishëm në praktikën gjyqësore të Gjykatës për gjuhën politike dhe për mbulimin media-

tik të zgjedhjeve pasi përcakton standarde të larta që duhet të ndiqen nga shtetet palë në Konventë, të cilat duhet të garantojnë të drejtën e mediave për të raportuar mbi politikën në kohën e zgjedhjeve dhe për të siguruar të drejtën e publikut për t'u informuar në mënyrë adekuate. Vendimi ndjek të njëjtën linjë argumentimi si në rastin e *Orlovskaya Iskra*, e cila theksoi se “në kohën e zgjedhjeve shtypi ndihmon” shprehjen e lirë të mendimit të njerëzve në zgjedhjen e legjislativit “. Roli i shtypit si “mbikëqyrës publik” ... nuk kufizohet në përdorimin e shtypit si mjet komunikimi, për shembull nëpërmjet reklamave politike, por gjithashtu përfshin një ushtrim të pavarur të lirisë së shtypit nga mjetet e komunikimit masiv, siç janë gazetat e bazuara në zgjedhjen e lirë editoriale që synojnë dhënien e informacionit dhe ideve mbi temat me interes publik. Në veçanti, diskutimi i kandidatëve dhe programeve të tyre kontribuon në të drejtën e publikut për të marrë informacion dhe forcon aftësinë e votuesve për të bërë zgjedhje të informuara mes kandidatëve.” (130 §).

Dhe e fundit, vendimi reflekton mungesën e përputhshmërisë së kuadrit rregullator përkatës me standardet e Konventës dhe mungesën e ndonjë rregulloreje specifike të publikimeve online gjatë zgjedhjeve, si dhe shtrirjen e gjerë substanciale dhe kohore të rregulloreve të përgjithshme bazuar në nocionet e “fushatës parazgjedhore” dhe “materialit të fushatës”, përfshirë edhe paqartësinë e përgjithshme të kuadrit ligjor ekzistues për mediat (§ 126). Prandaj, Gjykata u dërgoi një mesazh të qartë autoriteteve ruse kur u shpreh se sipas nenit 46 të Konventës (detyrueshmëria dhe ekzekutimi i vendimeve) u takon atyre të zgjedhin dhe të zbatojnë, në përputhje me konkluzionet dhe frymën e gjetjeve të Gjykatës dhe duke iu nënshtruar mbikëqyrjes nga Komiteti i Ministrave, masat e duhura legjislative ose gjyqësore për (i) mbrojtjen e së drejtës për lirinë e shprehjes të ushtruar nga media e shkruar dhe online dhe pavarësinë e tyre redaktuese gjatë një fushate elektorale, dhe (ii) për të zbutur çdo efekt frenues që lind për shkak të zbatimit të legjislativonit zgjedhor në fushatën parazgjedhore (§ 128).

Liria e shprehjes dhe liria e mediave në Evropën Juglindore (JUFREX)

Projekti është i pjesë e "Instrumentit Horizontal për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë 2019–2022" dhe bazohet në rezultatet e arritura gjatë programit të mëparshëm të bashkuar rajonal të BE/KE "Përforsimi i Ekspertizës Gjyqësore mbi Lirinë e Shprehjes dhe Medias në Evropën Juglindore (JUFREX)". Veprimi rajonal është i ndërlidhur fuqishëm me gjashtë veprimet JUFREX që janë specifike për Përfituesin në: Shqipëri, Bosnjë e Hercegovinë, Kosovë*, Maqedoninë e Veriut, Malin e Zi dhe Serbi.

Aktivitetet e JUFREX implementohen me synim që të:

- "Promovojnë lirinë e shprehjes dhe lirinë e medias në përputhje me standardet evropiane;
- "Përmirësojnë zbatimin e atyre standardeve duke angazhuar një sërë aktorësh përgjegjës për të aplikuar standarde të tilla në punën e tyre të përditshme, përkatësisht: gjyqtarë, prokurorë, avokatë, oficerë policie, përfaqësues të autoriteteve rregullatore të mediave, aktorë të medias dhe studentë;
- "Konsolidojnë një platformë për bashkëpunim, diskutim dhe shkëmbim rajonal të praktikave të mira.

Kur ekziston një mjedis favorizues për lirinë e shprehjes dhe lirinë e medias dhe e drejta për të kërkuar, dhënë dhe marrë informacion është e mbrojtur mirë, qytetarët mund të marrin pjesë vërtet në proceset demokratike. Institucionet kombëtare të trajnimit për profesionistët ligjorë (Akademitë Gjyqësore dhe Dhoma e Avokatëve) luajnë rol kryesor për ta bërë këtë realitet.

Të gjitha aktivitetet e JUFREX bazohen në mjete inovative dhe moderne të mësimnxënies për lirinë e shprehjes dhe lirinë e medias dhe përvetësojnë një metodologji dinamike për mësimnxënie nga të rriturit dhe një model kokë-më-kokë.

"Instrumenti Horizontal për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë 2019–2022" është një iniciativë e bashkuar e Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës që u mundëson Përfituesve t'i përmbushin agjendat e tyre të reformave në fushat e të drejtave të njeriut, sundimit të ligjit dhe demokracisë dhe të jenë në përputhje me standardet evropiane, përfshirë aty ku është e nevojshme brenda kornizës së procesit të zgjerimit të BE-së.

Ky dokument është prodhuar me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës. Pikëpamjet e shprehura këtu nuk mund të merren në asnjë rast si pasqyrim i opinionit zyrtar të secilës palë.

* Ky emërtim nuk paragjykon qëndrimin rreth statusit dhe është në vijë me Rezolutën 1244 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara dhe mendimin e Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë rreth shpalljes së pavarësisë së Kosovës.

Këshilli i Evropës është organizata kryesore e të drejtave të njeriut në kontinent. Ai përfshinë 47 shtete anëtare, përfshirë të gjithë anëtarët e Bashkimit Evropian. Të gjitha shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, një traktat i krijuar për t'i mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe sundimin e ligjit. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut mbikëqyr zbatimin e Konventës në shtetet anëtare.

www.coe.int

Shtetet anëtare të Bashkimit Evropian vendosën që gradualisht ta lidhin dijen, burimet dhe fatet e tyre. Së bashku ata ndërtuan një zonë të stabilitetit, demokracisë dhe zhvillimit të qëndrueshëm, duke ruajtur larminë kulturore, tolerancën dhe liritë individuale. Bashkimi Evropian i zotohet bashkëndarjes së arritjeve dhe vlerave të tij me shtetet dhe popujt përtej kufijve të tij.

www.europa.eu

Financuar nga Bashkimi Evropian dhe Këshilli i Evropës

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Zbatohet nga Këshilli i Evropës